

ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವಿನಿಯಮನ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1986
(1986ರ ಅಧಿನಿಯಮ ಸಂಖ್ಯೆ 61)

[23ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್, 1986]

ಕೆಲವು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಇತರ ಕೆಲವು ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸದ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಅಧಿನಿಯಮ.

ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಮೂವತ್ತೇಳನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮಿತವಾಗತಕ್ಕದ್ದು:-

ಭಾಗ - I

ಪ್ರಾರಂಭಿಕ

1. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಸರು, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭ:- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ (ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ) ಅಧಿನಿಯಮ, 1986 ಎಂದು ಕರೆಯತಕ್ಕದ್ದು.

(2) ಇದು ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

(3) ಭಾಗ-IIIನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಈ ಕೂಡಲೇ ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಭಾಗ-III - ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದಾದಂಥ ದಿನಾಂಕದಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿನಾಂಕಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಬಹುದು.

2. ಪರಿಭಾಷೆಗಳು:- ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ, ಸಂದರ್ಭವು ಅನ್ಯಥಾ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಿದ ಹೊರತು,-

(i) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ರೈಲ್ವೆ ಆಡಳಿತ ಅಥವಾ ದೊಡ್ಡ ಬಂದರು ಅಥವಾ ಗಣಿ ಅಥವಾ ತೈಲ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ “ ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರ ” ಎಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ;

(ii) “ ಮಗು ” ಎಂದರೆ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(iii) “ ದಿವಸ ” ಎಂದರೆ, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿ;

(iv) “ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ” ಎಂಬುದು ಅಂಗಡಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಫಾರಂ, ವಸತಿಯ ಹೋಟೆಲ್, ಉಪಹಾರ ಗೃಹ, ಖಾನಾವಳಿ, ರಂಗಮಂಟಪ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿನೋದದ ಅಥವಾ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಇತರ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ;

(v) ಅಧಿಭೋಗದಾರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ “ ಕುಟುಂಬ ” ಎಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಗಂಡ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಅಂಥ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಹೋದರ ಅಥವಾ ಸಹೋದರಿ;

(vi) ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ “ ಅಧಿಭೋಗದಾರ ” ಎಂದರೆ, ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಂತಿಮ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ;

(vii) “ ಬಂದರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ” ಎಂದರೆ, ಬಂದರಿನ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ;

(viii) “ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು ” ಎಂದರೆ, 18ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿಯಮಿಸಲಾದುದು;

(ix) “ ವಾರ ” ಎಂದರೆ, ಶನಿವಾರದ ರಾತ್ರಿಯಂದು ಅಥವಾ ಪರಿಶೀಲಕನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ರಾತ್ರಿಯಂದು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಏಳು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿ;

(x) “ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ ” ಎಂದರೆ, ಯಾವ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಆವರಣ (ಅದರ ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು), ಆದರೆ ಅದು ಯಾವ ಆವರಣಕ್ಕೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1948 (1948ರ 63)ರ 67ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅನ್ವಯವಾಗುವುದೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಆವರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಭಾಗ - II

ಕೆಲವು ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿಯೋಜನೆಯ ನಿಷೇಧ

3. ಕೆಲವು ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿಯೋಜನೆಯ ನಿಷೇಧ:- ಅನುಸೂಚಿಯ ಭಾಗ 'ಎ' ಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅನುಸೂಚಿಯ ಭಾಗ 'ಬಿ' ಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ;

ಪರಂತು, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ನೆರವಿನಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ನೆರವು ಅಥವಾ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

4. ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ:- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತರುವಾಯ ಅಂಥದೇ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಸೂಚಿಗೆ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ಆ ಅನುಸೂಚಿಯನ್ನು ತದನುಸಾರವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದು.

5. ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ:- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಅನುಸೂಚಿಗೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಲು ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ (ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಸಮಿತಿಯು, ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದಾದಂಥ ಹತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಇತರ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರತಕ್ಕದು.

(3) ಸಮಿತಿಯು, ತಾನು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಸಭೆ ಸೇರತಕ್ಕದು ಮತ್ತು ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿನಿಯಮಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರತಕ್ಕದು.

(4) ಸಮಿತಿಯು ಉಪಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ, ಒಂದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಪಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಅದು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯದ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಉಪಸಮಿತಿಗೆ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು.

(5) ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷನ ಮತ್ತು ಇತರ ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ, ಅವರ ಪದದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ, ಅವುಗಳು ಮತ್ತು ಯಾವ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಆ ಸಮಿತಿಯು ಯಾವುದೇ ಅದರ ಉಪಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನೆಂದು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದಿರುವ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆ ಸಮಿತಿಯು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದೋ ಆ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಬಂಧಗಳು.

ಭಾಗ - III

ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸದ ಷರತ್ತುಗಳ ವಿನಿಯಮನ

6. ಈ ಭಾಗದ ಅನ್ವಯ:- ಈ ಭಾಗದ ಉಪಬಂಧಗಳು, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲವೋ ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದು.

7. ಕೆಲಸದ ವೇಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಧಿ:- (1) ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು, ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ, ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಿವಸದ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಯನ್ನು, ಯಾವುದೇ ಅವಧಿಯು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳನ್ನು ಮೀರದ ಹಾಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸತಕ್ಕದು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಮಗುವು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಗಂಟೆಯವರೆಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಿಡುವು ಹೊಂದಿದ್ದ ಹೊರತು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(3) (2)ನೇ ಉಪ-ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಗುವಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಬಿಡುವು ಒಳಗೊಂಡು, ಯಾವುದೇ ದಿವಸದಂದು ಆ ಮಗು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುವಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕಾಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಯು ಆರು ಗಂಟೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗದ ಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

(4) ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲ 7 ಗಂಟೆಯಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8 ಗಂಟೆಯ ನಡುವೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(5) ಓವರ್‌ಟೈಂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(6) ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು, ಯಾವ ದಿವಸದಂದು ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೋ ಆ ಯಾವುದೇ ದಿವಸದಂದು ಯಾವುದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

8. ವಾರದ ರಜಾ ದಿವಸಗಳು:- ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇಡೀ ದಿವಸದ ರಜೆಯನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು; ಆ ದಿವಸವನ್ನು, ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಖಾಯಂ ಆಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನೋಟೀಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ದಿವಸವನ್ನು ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

9. ಪರಿಶೀಲಕನಿಗೆ ನೋಟೀಸು:- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ನಿಕಟಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಗುವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತೋ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿತ್ತೋ ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು, ಅಂಥ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯು ಇರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳೊಳಗಿನ ಪರಿಶೀಲಕನಿಗೆ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬರಹದಲ್ಲಿನ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅದು ಇರುವ ಸ್ಥಳ;

(ಬಿ) ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾಸ್ತವ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು;

(ಸಿ) ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕಾಗಿರುವಂಥ ವಿಳಾಸ; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕದ ತರುವಾಯ ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ಅಂಥ ನಿಯೋಜನೆಯ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಯಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳೊಳಗೆ ಆ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯು ಇರುವುದೋ ಆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಮಿತಿಗಳೊಳಗಿನ ಪರಿಶೀಲಕನಿಗೆ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ, (1)ನೇ ಉಪ-ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾಗಿರುವ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರುವ ಬರಹದಲ್ಲಿನ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ವಿವರಣೆ:- (1) ಮತ್ತು (2)ನೇ ಉಪ-ಪ್ರಕರಣಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಾಂಕ ಎಂದರೆ, ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಈ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ದಿನಾಂಕ.

(3) 7, 8 ಮತ್ತು 9ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನೋ ಆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅದರಿಂದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

10. ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಾದಗಳು:- ಒಂದು ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತನಾಗಿರುವ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಕ ಮತ್ತು ಅಧಿಭೋಗದಾರನ ನಡುವೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಅಂಥ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಕನು ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

11. ರಿಜಿಸ್ಟರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುವುದು:- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು, ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತರಾದ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲಸದ ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಕನಿಂದ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ-

(ಎ) ಹಾಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವಿನ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಜನ್ಮ ದಿನಾಂಕ;

(ಬಿ) ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸದ ವೇಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವನು ಹಕ್ಕುಳ್ಳವನಾಗಿರುವಂಥ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಮಧ್ಯಂತರಗಳು;

(ಸಿ) ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸದ ಸ್ವರೂಪ; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ನಿಯಮಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಇತರ ವಿವರಗಳು

- ಇವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ, ಲಭ್ಯವಾಗಿರಬೇಕಾದ ರಿಜಿಸ್ಟರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರತಕ್ಕುದು.

12. 3ನೇ ಮತ್ತು 14ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನೋಟೀಸನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು:- ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರೈಲ್ವೆ ಆಡಳಿತ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಂದರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಭೋಗದಾರನು 3 ಮತ್ತು 14ನೇ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಾರಾಂಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ನೋಟೀಸನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕುದು.

13. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆ:- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿತರಾದ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಸಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷೆಗಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಸದರಿ ನಿಯಮಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು;

- (ಎ) ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಮತ್ತು ಉಪದ್ರವದಿಂದ ಅದು ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವುದು;
- (ಬಿ) ನಿರುಪಯುಕ್ತ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮತ್ತು ಹೊರ ಹರಿಯುವಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿಲೇ ಮಾಡುವುದು;
- (ಸಿ) ವಾಯು ಸಂಚಾರ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಾಂಶ;
- (ಡಿ) ದೂಳು ಮತ್ತು ಹೊಗೆ;
- (ಇ) ಕೃತಕ ಆದ್ರೀಕರಣ;
- (ಎಫ್) ದೀಪದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ;
- (ಜಿ) ಕುಡಿಯುವ ನೀರು;
- (ಹೆಚ್) ಕಕ್ಕಸು ಮತ್ತು ಮೂತ್ರಿಗಳು;
- (ಐ) ಪೀಕದಾನಿ;
- (ಜೆ) ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗೆ ಕಟಕಟೆ ಹಾಕುವುದು;
- (ಕೆ) ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಹತ್ತಿರದ ಕೆಲಸ;
- (ಎಲ್) ಅಪಾಯಕಾರಿ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿಯೋಜನೆ;
- (ಎಮ್) ಅಪಾಯಕಾರಿ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಳಿ ಮಕ್ಕಳ ನಿಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಅನುದೇಶಗಳು, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ;
- (ಎನ್) ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಧನ;
- (ಒ) ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು;
- (ಪಿ) ಹೊಸ ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ;
- (ಕ್ಯೂ) ಮಹಡಿ, ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಸಾಧನಗಳು;
- (ಆರ್) ಗುಂಡಿಗಳು, ಸಂಪುಗಳು, ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಡಿಗಳು, ಇತ್ಯಾದಿ;
- (ಎಸ್) ಮಿತಿಮೀರಿದ ತೂಕಗಳು;
- (ಟಿ) ಕಣ್ಣುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ;
- (ಯು) ಸ್ಪೋಟಕ ಅಥವಾ ದಹ್ಯ ದೂಳು, ಅನಿಲ ಇತ್ಯಾದಿ;
- (ವಿ) ಬೆಂಕಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ;
- (ಡಬ್ಲ್ಯೂ) ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ; ಮತ್ತು
- (ಎಕ್ಸ್) ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಯ ಸುರಕ್ಷೆ.

ಭಾಗ - IV

ಸಂಕೀರ್ಣ

14. ದಂಡಗಳು:- (1) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ಯಾವುದೇ ಮಗುವನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯಾವುದೇ ಮಗುವಿಗೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂಥ ಆದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂಥ ಆದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅವೆರಡರಿಂದಲೂ ದಂಡನೀಯನಾಗತಕ್ಕುದು.

(2) 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣೀತನಾಗಿರುವ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ತರುವಾಯ ಅಂಥದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನು ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿಲ್ಲದಂಥ ಆದರೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಅವಧಿಯ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ದಂಡನೀಯನಾಗತಕ್ಕುದು.

(3) (ಎ) 9ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾದಂತೆ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕೊಡಲು ತಪ್ಪವ; ಅಥವಾ

(ಬಿ) 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾದಂತೆ ರಿಜಿಸ್ಟರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರಲು ತಪ್ಪವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ರಿಜಿಸ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸುಳ್ಳು ನಮೂದನ್ನು ಮಾಡುವ; ಅಥವಾ

(ಸಿ) 12ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಲಾದಂತೆ, 3ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಸಾರಾಂಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ನೋಟೀಸನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ತಪ್ಪವ; ಅಥವಾ

(ಡಿ) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ತಪ್ಪವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ

- ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಕಾರಾವಾಸದಿಂದ ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಜುಲ್ಮಾನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಅವೆರಡರಿಂದಲೂ ದಂಡನೀಯನಾಗತಕ್ಕುದು.

15. ದಂಡಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಕಾನೂನುಗಳ ಅನ್ವಯ:- (1) (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸಲಾದ ಯಾವುದೇ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನೆಂದು ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣೀತನಾದ ಯಾರೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ 14ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1) ಮತ್ತು (2)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಬಂಧಿಸಿರುವ ದಂಡಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗತಕ್ಕುದೇ ವಿನಃ ಮತ್ತು ಆ ಉಪಬಂಧಗಳು ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಯಾವುದೇ ಅಧಿನಿಯಮಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲ.

(2) (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳು, ಕೆಳಗೆ ನಮೂದು ಮಾಡಿರುವ ಉಪಬಂಧಗಳಾಗಿವೆ-

(ಎ) ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1948 (1948ರ 63)ರ 67ನೇ ಪ್ರಕರಣ;

(ಬಿ) ಗಣಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952 (1952ರ 35)ರ 40ನೇ ಪ್ರಕರಣ;

(ಸಿ) ವ್ಯಾಪಾರಿ ಹಡಗು ಅಧಿನಿಯಮ, 1958 (1958ರ 44)ರ 109ನೇ ಪ್ರಕರಣ; ಮತ್ತು

(ಡಿ) ಮೋಟಾರು ಸಾರಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1961 (1961ರ 27)ರ 21ನೇ ಪ್ರಕರಣ.

16. ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಅಪರಾಧವು ನಡೆದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಅಥವಾ ಪರಿಶೀಲಕನು ಫಿರ್ಯಾದನ್ನು ಸಕ್ಷಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಬಹುದು.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವು ಯಾವ ಮಗುವಿಗೆ ಅದು ಸಂಬಂಧಪಡುವುದೋ ಆ ಮಗುವಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕುದು.

(3) ಮಹಾನಗರ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಥವಾ ಮೊದಲನೇ ದರ್ಜೆ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಿನ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ದರ್ಜೆಯ ಯಾವುದೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಅಧಿವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡತಕ್ಕುದಲ್ಲ.

17. ಪರಿಶೀಲಕರ ನೇಮಕ:- ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಕನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಯಾವನೇ ಪರಿಶೀಲಕನು ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ (1860ರ 45) ಯ ಅರ್ಥ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಲೋಕ ನೌಕರನಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕುದಲ್ಲ.

18. ನಿಯಮ ರಚನಾಧಿಕಾರ:- (1) ಸಮುಚಿತ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು.

(2) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಧಿಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯಾನ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗದಂತೆ, ಅಂಥ ನಿಯಮಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಬಂಧಿಸಬಹುದು, ಎಂದರೆ:-

(ಎ) ಮಕ್ಕಳ ದುಡಿಮೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರ ಪದಾವಧಿ, ಆ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಖಾಲಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಭತ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು 5ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (5)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಉಪಸಮಿತಿಗೆ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲದವನನ್ನು ಯಾವ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಬಂಧಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ನೇಮಕ ಮಾಡಬಹುದೋ ಆ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಬಂಧಗಳು;

(ಬಿ) 7ನೇ ಪ್ರಕರಣದ (1)ನೇ ಉಪಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಯಾವ ವೇಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯಪಡಿಸಬಹುದೋ ಅಥವಾ ಅನುಮತಿಸಬಹುದೋ ಆ ವೇಳೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ;

(ಸಿ) ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬಯಸುವ ಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವುದು; ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾದಂಥ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು; ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರದ ನಮೂನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಧಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಚಾರ್ಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾದಂಥ ರೀತಿ;

ಪರಂತು, ಅರ್ಜಿಯ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವಂತೆ ಸಾಕ್ಷ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಯಾವುದೇ ಚಾರ್ಜ್‌ನ್ನು ವಿಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(ಡಿ) 11ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ರಿಜಿಸ್ಟರು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದಂಥ ಇತರ ವಿವರಗಳು.

19. ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು:- (1) ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಮತ್ತು 4ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಅಥವಾ ಹೊರಡಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸದನದ ಮುಂದೆ, ಅದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಬಹುದಾದಂಥ ಒಟ್ಟು ಮೂವತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಾಗೆ ಇರಿಸಲಾದ ಅಧಿವೇಶನ ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರುವ ಅಧಿವೇಶನಗಳ ನಿಕಟೋತ್ತರದ ಅಧಿವೇಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ, ಆ ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಪಾಟನ್ನು ಮಾಡಲು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅಥವಾ ಆ ನಿಯಮವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡೆಂದು ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿಕೊಂಡೆಂದು ಎರಡೂ ಸದನಗಳು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಆ ತರುವಾಯ ಆ ನಿಯಮವು ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯು, ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಹಾಗೆ ಮಾರ್ಪಾಟಾದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ; ಆದಾಗ್ಯೂ ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಮಾರ್ಪಾಟು ಅಥವಾ ರದ್ದಿಯಾತಿಯು ಆ ನಿಯಮದ ಅಥವಾ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಲಾದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದ ಸಿಂಧುತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿಯಮವನ್ನು, ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಆ ರಾಜ್ಯದ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

20. ಕಾನೂನಿನ ಕೆಲವು ಇತರ ಉಪಬಂಧಗಳು ಪ್ರತಿಷೇಧಿತವಾಗಿಲ್ಲ:- 15ನೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1948 (1948ರ 63); ನೆಡುತೋಪು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಧಿನಿಯಮ, 1951 (1951ರ 69); ಮತ್ತು ಗಣಿಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ, 1952 (1952ರ 35) - ಇವುಗಳ ಉಪಬಂಧಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇರತಕ್ಕದೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲ.

21. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ:- (1) ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಆದೇಶದ ಮೂಲಕ, ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯ ಅಥವಾ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬರಬಹುದಾದಂತೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಂಥ ಉಪಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು:

ಪರಂತು, ಯಾವುದೇ ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು, ಈ ಅಧಿನಿಯಮವು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂಥ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯು ಮುಕ್ತಾಯವಾದ ತರುವಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

(2) ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆದೇಶವನ್ನು, ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ತರುವಾಯ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಸಂಸತ್ತಿನ ಸದನಗಳ ಮುಂದೆ ಇಡತಕ್ಕದ್ದು.

22. ನಿರಸನ ಮತ್ತು ಉಳಿಸುವಿಕೆಗಳು:- (1) ಮಕ್ಕಳ ನಿಯೋಜನೆಯ ಅಧಿನಿಯಮ, 1938 (1938ರ 26) ಇದನ್ನು ಈ ಮೂಲಕ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

(2) ಅಂಥ ನಿರಸನವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಹಾಗೆ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿದ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಮಾಡಲಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ತಾತ್ಕಾರ್ಯವಾಗುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಥವಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅದು ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ಅಸಂಗತವಾಗದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ಅಧಿನಿಯಮದ ಸಂವಾದಿ ಉಪಬಂಧಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿ ಅಥವಾ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಪ್ರಕರಣಗಳು 23 ರಿಂದ 26:- 2001ನೇ ಇಸವಿಯ 30ನೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೂಲಕ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಾಗಿದೆ.

**ಅನುಸೂಚಿ
(3ನೇ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನೋಡಿ)
ಭಾಗ - ಎ**

ವೃತ್ತಿಗಳು

- (1) ರೈಲ್ವೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು, ಸರಕುಗಳು ಅಥವಾ ಅಂಚೆಗಳ ಸಾಗಣೆ;
- (2) ರೈಲ್ವೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಿಟ್ಟವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಬೂದಿ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡ ಕಾರ್ಯ;
- (3) ಕಾರ್ಯಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾರಾಟಗಾರ ಅಥವಾ ಯಾವನೇ ಇತರ ನಿಯೋಜಿತನು ಒಂದು ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರಂನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಟ್ರಿನಿನೊಳಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಸರಬರಾಜು ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ;
- (4) ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲಸ ಅಥವಾ ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಮಾಡುವಂಥ ಕಾಮಗಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಇತರ ಕೆಲಸ;
- (5) ಯಾವುದೇ ಬಂದರಿನ ಪರಿಮಿತಿಗಳ ಒಳಗಿನ ಬಂದರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
 - ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ.

ಭಾಗ - ಬಿ

ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯಗಳು

- 1) ಬೀಡಿ ತಯಾರಿಕೆ.
- 2) ಜಮಖಾನ ನೇಯುವುದು.
- 3) ಸಿಮೆಂಟನ್ನು ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಸಿಮೆಂಟು ತಯಾರಿಕೆ.
- 4) ಬಟ್ಟೆ ಮುದ್ರಣ, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ನೇಯುವುದು.
- 5) ಬೆಂಕಿ ಕಡ್ಡಿಗಳು, ಸ್ಟೋಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಪಟಾಕಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.
- 6) ಅಭ್ರಕಾವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸೀಳುವುದು.
- 7) ಶುದ್ಧ ಅರಗಿನ ತಯಾರಿಕೆ.
- 8) ಸಾಬೂನು ತಯಾರಿಕೆ.
- 9) ಚರ್ಮ ಹದಮಾಡುವುದು.
- 10) ಉಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು.
- 11) *ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣ ಮತ್ತು ನಯಗೊಳಿಸುವುದನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣ ಉದ್ಯಮ.

* * * * *

* Substituted by Notification S.O. 397(E) dated 10.5.2001